

БОСАНСКИ ВЈЕСТНИК.

Босански Вјестник излази сваког Четвртка. Цијена му је за цјелу годину 60 гроша турских ван поштарине. Поштанска такса у овом вилајету износи за цјелу годину 3 гроша. Предбројницама у Аустрији или Србији стане овај лист 8 фор. у банкнотама заједно с поштарином, но без штемпла.

Број 1.

Предлагу прима Сопронова Печатња у Сарајеву за сву Босну, Херцеговину и Стару Србију. За Бугарску, Влашку и Аустријску царевину: Сопронова Печатња у Земуну. За Србију: књижара гг. Велимира Валовића и А. Добривојевића. Огласи примају се и на турском језику по 1 грош од стубног реда.

У Сарајеву, 4. Априла.

Са овим бројем почињемо издавање нашег листа, који ће од сад излазити по једанпут у недељи дана. Објављујући то, налазимо се побуђени, да учинимо неке примједбе о правцу који смо узели, и како мислимо да ћемо му одговорити.

Издавање периодичног листа свагда је предузеће од приличног значаја, а у овом нашем положају мора се то сматрати као неки особити догађај, кад се узме у обзир вријеме и мјесто издаска овог листа.

Преса је овлашћени фактор у нашој земљи, јер је она снажан подизач правственог и умног образовања као што је и средство споразумљења, побуђења и допуђења у многим одношajима на народ и државу. Постојеће околности изискују да наш лист има нарочито поучителан задатак, да са црквом и школом скупа дејствује, продржавајући виспрено дјелање ове. Преса сеје и чини да успевају и сарђевају племените мисли сваке врсте, а особито њој надлежни подизање народног изображења, распрострањење полезних знања код свију сталежа народа, трудећи се да круг ових све већи постаје, да све више напредује у врлини, којима човечност и изображење важе као велеврједна добра. Ученица и учитељка уједно, овдје ће се појављивати поучавајући, док се тамо поучава о ономе, што је народу нужно, што му ползује или што му уди, скупиљајући народне потребе и жеље, објасњавајући и бистрећујући, у противположajима посредујући, и помажући да се ови изравнају.

Овом свом истинитом задатку може преса само онда одговорити, ако буде задахнута начелом правде и

истине, ако буде заступала највећа добра човечанства: вјероисповјед, правственост и људско достојанство. Она мора слободу духа исто тако високо уважавати, као и законитост у државним стварима; и ако се буде иста још заузимала за политичну и религиозну толеранцију, сјејала сјеже свега шеменитог и љеног, и у опште ако уз то још узумије са увјерењем развојести здраве мисли и идеје, људству полезне, то онда све спада међу љене дужности пресе. Да она уједно мора подпомагати постизавање државних задатака, чини нам се да је логични закључак на предлози ове државе имамо.

Држава као разумноправно биће јест услов нужности за благостање народа. У њој треба да се све силе оосредоточе, од ње управа над истима да излази, у њој и чрез њу да се интереси свију његују, траже и налазе. Развијања дакле и његовање свију грађанских сила и отуд произлазећег блаженства народа, јест задатак државе. У том постоји њена моћ и снага, па и само право њеног обетанка. Је ли пак држави дужност, да буде њега и заштита интереса скупних, то она има и то неоторимо право, од сваког свога појединог члана захтјевати, да ју ови подпомажу у средствима к постизавању њених цјели и задатака. То није више само правно начело него и сопствена дужност, првоначални интерес. Јер благостање државе такођер је благостање народа; њена сјајност само је одејенак сопственог народног блаженства.

Кад признамо државу као живи организам, то морамо и овог члановима допустити живу дјелатност у израженој мјери. Као автономисти у политици радимо се, што се ово

наше схваћање слаже са системом, која је у најновије вријеме у турском царству уважење добила, јер организација вилајета одговара у теорији политичној автономiji, и садржи доста стихија које допуштају и даљи развитак у том обзиру. Нама је мило, што имамо прилику опажати добре последице те системе у Босни и што их можемо не једино на материјалном пољу забележити. Ове последице могу и борцима за автономiju у другим државама као практични докази служити.

Босна је имала додуше свагда неку врсту автономije која јој је долазила из прошлости и која управо изражаваше исторично право ове земље. Али некадашња автономija босанска небијаше по пропису разумноправне теорије, она се осниваше на феудализму, на појмима средњег вјека, и занемарена бивши, шкодила је и угушивала природни развитак земље. Данас је видимо устројену на темељу, који захтјева здрави разум и државна успјешност. Автономija је дакле драгоценост и народа и државе, цвјет, који ваља његовати, и који ће још љенше плодове приносити. Ово поље обдјелавати биће заиста благодаран предмет за „Босански Вјестник.“

Светиња вјероисповједи недопушта нам о узвишеном задатку њеном више размишљавати, него колико је то мирјанину дозвољено. Али ћемо школи цјелу нашу позорност поклонити; подизању народног настављења биће наш лист с одапошћу посвећен, на том ће пољу неуморно дјејствовати, и почем смо увјерени, да ће нас на њему сви прави народни пријатељи сусретати, па ма они у другим стварма различите положаје заузимају, то ми овдје као на надлежном мјесту управљамо на све молбу, да